

Kapitan Fantastični

Captain Fantastic

Režija in scenarij: David Ross

Glasba: Alex Somers

Fotografija: Stéphane Fontaine

Montaža: Joseph Krings

Igrajo: Viggo Mortensen, George MacKay, Samantha Isler, Annalise, Nicholas Hamilton, Shree Crooks, Charlie Shotwell, Trin Miller, Frank Langella, Ann Dowd.

Nagrade: Karlovy Vary 2016, David Ross: Cannes 2016, Palm Springs 2016; Viggo Mortensen (nominacija za zlati globus 2016, BAFTA 2016, Spirit 2016)

Kratka vsebina

Ben Cash (**Viggo Mortensen**) sam skrbi za šest otrok, starih od šest do osemnajst let, ki jih v neokrnjeni divjini ameriškega severozahoda vzgaja po strogih načelih povezanosti z naravo in visoke stopnje izobraženosti, ki jim jo tudi sam nudi. Predan je cilju, da bi otroci odrasli v izjemne osebe, stran od sodobne družbe. Sprva složno energijo v družini pretrese novica, ki jih nepomirjene sili, da se odpravijo iz svojega malega raja na pot v neznan svet mest, trgovin, vrstnikov, novih dražljajev. Nikoli izraziteje še ni bilo na preizkušnji Benovo starševstvo in nauki, ki jih je do tedaj odločno vcepljal svojim otrokom, kot sedaj, ko ti ideali trčijo ob realnost in obnašanje večinske družbe.

Čudoviti lastni svet

Vedno je pri filmu eden najbolj ključnih prizorov ravno ta, ki film odpre. *Kapitan Fantastični* krasi mikavna fotografija, ki za uvod ponudi podobe prostranih in divjih gozdov iz zraka, kar nam tudi nakaže intenco, ki jo bo film skušal vzdrževati in izpostaviti. Izgleda, da je Benu uspelo oblikovati alternativni družbeni sistem, distopijo po vzoru **Platonove Države**, v kateri se živi reklo »nazaj k naravi« in misli historični materializem. Argumentacija, kritično mišljenje, trdna volja, fizična vzdržljivost in odločnost so glavne aktivnosti, ki se vzdržujejo in negujejo pod budnim nadzorom avtoritarnega vodje – patriarha. Navkljub kdaj nevzdržnim naporom, ki so jih deležni njegovi otroci, je Benov imaginarij, ki želi izgraditi *krasni novi svet*, izrazito uperjen proti razvadam in krizi moralnih vrednot sodobne družbe; slednja apologija pa je vzrok in razlog, ki nas gledalce ob spremljanju Benovih rezultatov starševstva in vzgoje dodobra pretrese in predrami.

David Ross je svojo prisotnost v filmu kot režiser ohranil v minimalnih in zgolj potrebni prisotnosti, in prav tako bi lahko tudi za sam scenarij rekli, da ni izrazit, ne pretresa ali ponuja kakšnih odstopajočih pogledov tako na razvoj

zgodbe kot na like, ki jo izgrajujejo. V tej smeri se ponuja veliko sorodnih kulturnih referenc kot so roman *Gospodar muh* (**William Golding**), filmi *To krasno življenje* (**Jean Denizot**, 2013), *Podočnik* (**Yorgos Lanthimos**, 2009) idr. Bolj kot to navdušuje sama interpretacija in realizacija igralcev.

»Fascinira me problematika starševstva in starševske vzgoje. Ben se je odrekel zunanjemu svetu in osebnim ambicijam, da bi svoje življenje posvetil cilju postati kar najboljši oče. Toda vprašanje je, ali je postal najboljši oče na svetu ali pa morda najslabši. Je njegovo početje noro ali naravnost fantastično? /.../ Moja mati je bila pristašinja alternativnih oblik bivanja. Ko sem bil otrok, se temu ni reklo življenje 'onkraj udobij civilizacije', toda živeli smo v komunah v severni Kaliforniji in Oregonu, sredi ničesar, brez televizije in druge sodobne tehnologije. Še posebej težko mi je bilo v adolescenci. Ko so me začela privlačiti dekleta, sem bil ločen od svojih vrstnikov. Moji prijatelji so živeli daleč stran. V takšni situaciji se v filmu nahaja Bo, najstarejši sin, medtem ko je za mlajše otroke tovrstno življenje še vedno pustolovščina. /.../ Sprašujem se, ali je pametno dovoliti otrokom, da so ves čas priklopljeni na elektronske naprave. Toda enako bi se lahko vprašali, ali je odgovorno pustiti otroku, da igra ragbi. Sam sem ga v otroštvu ves čas igral, čeprav številni dokazi pričajo, kako nevaren šport je to. Da bi tvegali, vam ni treba živeti v gozdu ali plezati z otroki po skalah, kot to počne Ben. /.../ Želim si, da bi bil dovolj pogumen in nesebičen, da bi se za otroke odrekel svojim ustvarjalnim ciljem in karieri. Za Bena postane vse, kar je počel prej, drugotnega pomena v primerjavi z vzgojo otrok. Toda odrekanje ima svojo ceno – in to je v resnici srž tega filma.« - Matt Ross

TEME ZA POGOVOR

VZGOJA IN STARŠEVSTVO

Ben vzgaja otroke povsem po drugačnih načelih, kot so nam najbolj blizu. Kako razumeš njegov angažma v tej smeri, zakaj se je odločil za takšen način? So bile situacije v družini kdaj nevarne? Zakaj meniš tako?

PROBLEMI SODOBNE DRUŽBE IN KRITIKA NJE

V filmu lahko zaznamo veliko kulturnih, teoretičnih, literarnih referenc, na katere se Ben naslanja – omenja se marksizem, maoizem, otroci berejo Brate Karamazove idr. Se spomniš še kakšnih literarnih, knjižnih del, ki so bile omenjene, pokazane v filmu? Te kateri izrečeni stavki spominjajo na kakšne druge reference?

FILM ZA MLADE, MLADINSKI FILM, FILM O MLADIH

Ali morda veš, kakšna je razlika med temi tremi filmskimi podzvrstmi (enako se lahko vpraša za razliko pri otroškem filmu, filmih za otroke in o otrocih)? Kaj meniš, pod katerega bi ta film morda najbolj sodil?

OD FILMA DISTOPIJE DO FILMA CESTE

Filmi distopije so pogostokrat znanstveno-fantastičnega karakterja, predvsem pa prikazujejo alternativne poglede na urejenost družbe, ne smemo pa jih zamenjevati s fantastičnimi filmi. Pri filmu ceste pa se poleg zabave, ki jo vodi že samo podajanje na pot, dogodijo predvsem nekateri premiki v protagonistih samih. Kako se ti zdi, da je izgrajena zgodba filma – ali te prepriča, ti daje neke zaključke, ali »premakne« tudi tebe?

SUPERHEROJSKI FILM

Karakteristike super herojev so povečini poznane (nadnaravna moč, skrivnostno življenje, maščevanje), ki jih sicer sodobne stripovsko-filmske realizacije tudi »kršijo«, a vseeno je zanimivo ob tem filmu premisliti tudi – je Ben neke vrste super junak? Ali on želi to biti? Zakaj misliš tako?

PREDLOGI ZA OGLED TUDI DRUGIH FILMOV

Gospodar muh (*Lord of the Flies*, **Peter Brook**, 1963) *Podočnik* (*Kynodontas*, **Yorgos Lanthimos**, 2009), *To krasno življenje* (*La belle vie*, **Jean Denizot**, 2013), *1984* (*Michael Redford*, 1984), *Dobrodošli v Leithu* (*Welcome to Leith*, **Michael Beach Nichols**, **Christopher K. Walker**, 2015), *Who can kill a child?* (*¿Quién puede matar a un niño?*, **Narciso Ibáñez Serrador**, 1976), *Val* (*Die Welle*, **Dennis Gansel**, 2008), *V divjino* (*Into The Wild*, **Sean Penn**, 2007), *Kriza mesojedcev* (*La crisis carnívora*, **Pedro Rivera**, 2007), *Zveri južne divjine* (*Beasts of the Sotheren Wild*, **Benh Zeitlin**, 2012), serija *Zvezdne steze* (*Star Trek*, ustvarjalec **Gene Roddenberry**, 1966, 1987, 1995 idr.)

Pripravil: Rok Govednik (Zavod Vizo)